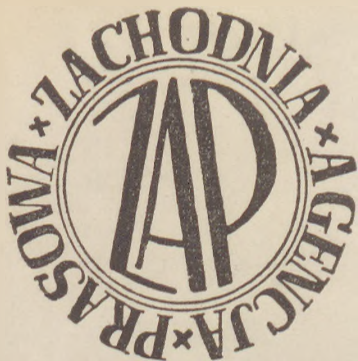

ZACHODNIA AGENCJA PRASOWA

DZIENNIKARSKA SPÓŁDZIELNIA PRACY

Poznań, ul. Chełmońskiego 1 Warszawa, ul. Rozbrat 44 a. Tel. 83 027

Nr. 45/Ip.

BIULETYN INFORMACYJNY

PORTY I MORZE

Obroty towarowe portów w 1947 roku

Gdańsk (ZAP). Rok 1947 zakończony został sumą 9.693.015 t. obrotów. Jest to ponad 90% obrotów przewidzianych w Planie Gospodarczym, (wobec przeszkód wyższej natury, jaką stanowiła długa i ostra zima w początkach 1947 r. i przerwa w ruchu portowym przez niemal trzy miesiące). Porty polskie potrafiły w ciągu dziewięciu miesięcy 1947 nadążyć z przeładunkiem 90% sumy, która miała być wyczerpana w ciągu całych 12 miesięcy.

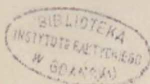
Na import w roku 1947 przypada 2.797.574 t., na eksport — 6.895.440 t. W Gdyni przeładowano 4.666.356 t., z czego na import przypada 1.404.832 t., na eksport 3.261.524 t. W porcie gdańskim przeładunek roczny wyniósł w imporcie 1.392.741 t., w eksporcie 3.633.916 t., razem 5.026.658 t.

W imporcie największą pozycję stanowi ruda w ilości 1.718.651 t., co stanowi ponad 50%. W eksporcie dominuje węgiel i koks z sumą 5.097.831 t., czyli 87% całego wywozu. W imporcie dużą rolę odegrały ładunki nawozów sztucznych, śledzi, wełny i bawełny, celulozy, drzewa, zboża i drobnicy; w wywozie poza węglem ładowaliśmy na obce statki cement, cukier, metale i wyroby metalowe.

Dźwigi — podstawą wykonania planu trzyletniego w portach

Gdynia (ZAP). Pierwszy rok Planu Trzyletniego — rok 1947 — przewidywał w portach polskich przeładunek 8 milionów ton węgla i koksu, z czego wykonano — na skutek trzymiesięcznej zimowej przerwy (oblodzenie Bałtyku) —

około 85%, przeładowano bowiem około 7 milionów ton węgla i koksu. Ten sukces przeładunkowy, wynikły z nadrobienia dużej straty czasu — był szczytem możliwości przeładunkowych w ubiegłym roku. Plan Trzyletni rozwija się jednak — jeśli chodzi o lata najbliższe — systematycznie i znacznie dalej. Na rok 1948 przewidziany jest przeładunek 11,5 milionów ton węgla i koksu, a na 1949 r. — aż 17,5 milionów ton, z czego na Gdańsk przypada 6.200.000 ton, a Gdynię 5.800.000 ton, na Szczecin 5.000.000 ton i około 500.000 ton na pozostałe małe porty (Ustka, Darłowo, Kołobrzeg).

O ile przeładunki dla portów wybrzeża centralnego wzrosnąć mają stosunkowo nieznacznie, o tyle dla Szczecina plan przewiduje wzrost o 500% w ciągu trzech lat.

Istniejące w Gdyni i Gdańsku, a w szczególności w Szczecinie, urządzenia przeładunkowe były niewystarczające dla dokonania zakreślonych robót i będą musiały być uzupełnione w bardzo szerokim zakresie. W Gdańsku zmontuje się w nabrzeżach basenu górniczego 10 dalszych dźwigów o sprawności przeładunkowej rocznej 2.450.000 ton. W Gdyni na nabrzeżach szwajcarskim i śląskim również około 10 dźwigów o rocznej zdolności przeładunkowej sięgającej trzech milionów ton. Podobnie wyglądają planowane inwestycje dla Szczecina, gdzie 10 dźwigów portalowych przeładować ma rocznie około 2,5 milionów ton; zainstalowane zostaną one na nabrzeżu kaszubskim. Dalsze 2,5 milionów ton przeładunku węgla w Szczecinie zostanie wykonane przez sprowadzone z zagranicy, pracujące najoszczędniej i najszybciej wywrotnice wagonowe i urządzenia taśmowe, których pełna zdolność przeładunkowa w ciągu roku wynieść może aż 5 milionów ton.

Port szczeciński przeładuje miesięcznie 220 tys. ton

Szczecin (ZAP). W roku 1948 Szczecin będzie przeładowywał miesięcznie przeciętnie około 220 tysięcy ton. Ponieważ w chwili obecnej obroty portowe wynoszą około 100 tys. ton miesięcznie, w najbliższym czasie mają być uruchomione nowe punkty przeładunkowe i nowe dźwigi, które pozwolą na osiągnięcie planowanych obrotów.

Na pierwsze miejsce wysuwają się przeładunki masowe polskiego węgla i szwedzkiej rudy. Węgiel eksportowany będzie w ilości około 1,5 miliona ton i to głównie do krajów skandynawskich.

Ruda szwedzka będzie sprowadzana dla potrzeb miejscowej huty, śląskiego przemysłu hutniczego i hutnictwa czeskiego. Z portów szwedzkich przywiozą statki około 750 tysięcy ton rudy. Import rudy odbywać się będzie przede wszystkim latem i jesienią. Dalszy transport rudy na Śląsk i do Czechosłowacji przeprowadzany będzie zarówno koleją, jak i Odrą. W akcji tej pomocne będą barki czeskie, których łączny tonaż będzie wynosił około 30 tysięcy ton.

Łącznie wszystkie obroty portu szczecińskiego wynosić będą w ciągu całego roku 1948 co najmniej 2,5 milionów ton. W chwili obecnej zdolność przeładunkowa istniejących urządzeń wynosi 1,5 milionów ton w stosunku rocznym. Nowe dźwigi już się instaluje, a w ciągu roku bieżącego nadejdą również dalsze jednostki, zamówione w polskich hutach i w Czechosłowacji.

Cyfra ta nie obejmuje przeładunków żywego inwentarza, np. koni, krów itp.

Obroty Szczecina w pierwszej dekadzie stycznia

Szczecin (ZAP). W pierwszej dekadzie nowego roku do portu weszły 33 statki, a opuściły port 32 jednostki. Reprezentowały one 6 bander, przy czym na pierwszym miejscu znajdowała się flaga szwedzka.

Statki wyładowały w Szczecinie blisko 800 ton drobnicy. O ile chodzi o eksport, to wywieziono 30 tysięcy ton węgla eksportowego, 1.300 ton węgla bunkrowego i 2.035 ton cukru. Łącznie obroty wynoszą blisko 34 tysiące ton towarów.

W porcie szczecińskim w styczniu nie było lodu

Szczecin (ZAP). Pomyślny przebieg pogody w czasie tegorocznej zimy sprawił, że port szczeciński przeładowywal i w zimie towary eksportowane dla krajów skandynawskich. W ciągu drugiej dekady stycznia do portu weszły ,32 statki a opuściło port 31 statków.

Aktywizacja rejonu szczecińskiego

Szczecin (ZAP). Władze morskie przystąpiły obecnie do szczegółowego opracowania programu aktywizacji rejonu szczecińskiego na bieżący rok.

Jednym z ważniejszych działów jest akcja ożywienia rybołówstwa, stworzenia właściwej flotylli rybackiej, budowy baz przyjmujących złowione ryby, chłodni i uruchomienie przedsiębiorstw przetwarzających surowiec. Placówki tego rodzaju mają powstać nie tylko w Szczecinie, ale na całym wybrzeżu Zachodniego Pomorza.

W dziale rozbudowy przemysłu konserwowego przewiduje się uruchomienie szeregu dużych przetwórni konserw rybnych.

Dużą wagę przywiązuje się do osadnictwa na wybrzeżu, a przede wszystkim do rozwoju osadnictwa rybackiego.

Ważnym działem w akcji rozwoju rybołówstwa są chłodnie rybne; na pierwszy plan wysuwa się kwestja chłodni szczecińskiej, jej odbudowy i wyposażenia w sprzęt i urządzenia. Dalsze chłodnie powstaną w Kołobrzegu i Ustce. W ośrodkach rybackich potworzone zostaną też placówki obsługi rybaków.

Ponieważ w nowym planie Świnoujście stanie się główną bazą polskiego rybołówstwa morskiego, przewiduje się tam budowę magazynu śledziowego oraz wędzarni dorszów.

Rozwój przedsiębiorstw morskich portu szczecińskiego

Szczecin (ZAP). Rok 1947 był pierwszym pełnym rokiem pracy portu szczecińskiego pod polską administracją. W roku ubiegłym przez Szczecin rozpoczęły przechodzić transporty towarów masowych, które sięgały setek tysięcy ton. Obok artykułów masowych nadchodziły i opuszczały port pierwsze grupy drobnicy i towarów tranzytowych. Dla tych przede wszystkim towarów konieczne było utworzenie przedsiębiorstw, zajmujących się handlem morskim.

Cechą charakterystyczną portu szczecińskiego jest fakt, że przedsiębiorstwa morskie są zrzeszone we wspólnych zrzeszeniach gospodarczych, bez względu na ich charakter. Do tego samego zrzeszenia maklerów należą przedsiębiorstwa zarówno spółdzielcze, jak państwowe i prywatne. Siedzibą zrzeszenia jest Izba Przemysłowo-Handlowa.

W zakresie maklerki czynnych jest 13 firm. Większość z nich — to placówki prywatne, w dużej mierze oddziały firm gdyńskich. Przedsiębiorstw państwowych jest dwa, a spółdzielczych jedno.

Firm ekspedytorskich jest w porcie 13. Największym przedsiębiorstwem jest „Hartwig". Łącznie z „Poltransem" przeprowadza ta firma 80% załadunków. Firm prywatnych jest 7, państwowych 3 i również 3 spółdzielcze. Placówki ekspedycyjne łącznie zatrudniają do 2.000 ludzi.

Shiphandlerów port szczeciński posiada dwóch.

Szczecin posiada również dużą grupę rzeczoznawców portowych. Szczecińskie sfery przemysłowo-handlowe starają się również o otwarcie w Szczecinie Izby Morskiej (sądu dla spraw morskich) i to zarówno przy sądzie grodzkim, jak i okręgowym.

Jugosłowianie i Węgrzy w porcie szczecińskim

Szczecin (ZAP). Po licznych wycieczkach dziennikarzy i przedstawicieli czeskiego życia gospodarczego, w Szczecinie bawiła delegacja węgierska i jugosłowiańska.

Węgrzy byli zainteresowani możliwościami gospodarczego wykorzystania Szczecina dla handlu pomiędzy Węgrami i państwami skandynawskimi. Szczególnie interesowały ich plany rozbudowy urządzeń przeładunkowych oraz kwestja komunikacji pomiędzy Węgrami i Polską.

Jugosłowianie zapoznali się z możliwościami komunikacyjnymi portu szczecińskiego. Szczególną uwagę zwrócono na

połączenie pomiędzy Polską i Szwecją, które będzie uruchomione już pod koniec lutego przy pomocy promu szwedzkiego. Wagony osobowe i towarowe ze Szwecji będą kursowały na linii Szwecja—Warszawa i Szwecja—Czechosłowacja. Istnieją możliwości przedłużenia tych połączeń kolejowych na Węgry i do Jugosławii.

Pierwszy szwedzki prom przybił do Odry

Odra pod Świnoujściem (ZAP). Z końcem stycznia przybił po raz pierwszy do polskiej przystani promowej w Odrze pod Świnoujściem prom szwedzki. Był to rejs próbny. Prom przybył z Trelleborg, przepływając w ciągu 9,5 godzin odcinek 120 mil. Droga, jaką wykonuje do Gdyni, wynosi 240 mil i potrzeba na jej przebycie około 19 godzin.

Nowa przystań promowa została zbudowana kosztem 180 mil. złotych. Znajduje się ona na zachodniej części wyspy Wolin. Pogłębiono tu nabrzeże z 4 na 8 metrów i zbudowano dworzec morski, parowozownię, magazyny, wieżę ciśnień i liczne tory. Na trasie pomiędzy Szczecinem i Odrą postawiono 3 nowe mosty oraz wzmocniono całą linię, dostosowując ją do potrzeb pociągów międzynarodowych.

Regularny ruch promów odbywa się od dnia 20 lutego.

Dwa lata pracy promów szwedzkich na linii Trelleborg — Gdynia

Gdynia (ZAP). W związku z uruchomieniem punktu dla promu szwedzkiego w miejscowości Odra pod Świnoujściem, można stwierdzić, iż promy szwedzkie były w ciągu niemal dwu lat pracy ważnym czynnikiem w rozwoju polskich portów.

Od kwietnia 1946 r. do końca tegoż roku, promy przewiozły 1.250 wagonów towarowych z ładunkiem i 7.487 pasażerów. W pierwszych miesiącach 1947 r., w okresie całkowitego zastoju polskich portów w okresie lodów, przez pewien czas promy były jedynymi statkami, które utrzymywały łączność ze światem. W ubiegłym roku promy przewiozły 3.869 wagonów i 10.791 pasażerów. Były to promy „Starke" i „Konung Gustaw", wzgl. „Drottning Viktoria".

Komunikacja promowa zdała swój egzamin głównie dzięki swej częstotliwości oraz oszczędzeniu manipulacji przez zabieranie towaru wraz z wagonami bez konieczności przeładunku. Promy — oprócz pasażerów — przewoziły niemal zawsze kilka, wzgl. kilkanaście wagonów drobnicy, czasem zaś wagony z węglem.

PRZEMYSŁ I KOMUNIKACJA

Plan inwestycyjny na r. 1948

Warszawa (ZAP). Po zakończeniu działań wojennych, przed rządem polskim stanęła alternatywa: czekać aż przyjdą zza granicy środki pozwalające odbudować zniszczone życie gospodarcze, lub zmobilizować własne środki i uruchomić przemysł. Wybrano drugą drogę, drogę samodzielności.

Opracowując plan odbudowy, postanowiono jeszcze w 1946 roku wyodrębnić ze zwykłego budżetu kwoty przeznaczone na cele inwestycyjne. W prowizorycznym budżecie, obejmującym trzy ostatnie kwartały 1946 r., zastosowano po raz pierwszy ten nowy system planowania gospodarczego. Z doświadczenia pierwszego roku zrodził się trzyletni plan gospodarczy.

Wyodrębnienie z budżetu wydatków inwestycyjnych dało przejrzystość gospodarowania, pozwoliło zaplanować najkonieczniejsze kwestje i zmobilizować na ten cel potrzebne środki materialne. Plan inwestycyjny wykonywany jest bowiem głównie z kredytów bankowych i specjalnych operacji finansowych.

Rozpoczął się obecnie drugi rok trzyletniego planu gospodarczego. Budżet inwestycyjny na rok 1948 zamyka się kwotą 190 miliardów zł, z których ponad 50% pochodzi z kredytów bankowych. Plan na rok 1948 jest wypadkową potrzeb produkcji, której znaczenie odczuje się dopiero po pewnym czasie i potrzeb konsumcyjnych, które zaspokoją głód towarowy w Polsce. Innymi słowy, część inwestycji jest obliczona na dłuższą falę, część zaś już na okres bieżącego, najdalej przyszłego roku.

Podział kwot, przeznaczonych na inwestycje, przedstawia się w okrągłych cyfrach następująco:

Rok 1948:

Przemysł i handel	66 mild. zł
Odbudowa	39 " "
Komunikacja	34 " "
Rolnictwo	15 " "
Żegluga	10 " "
Spółdzielczość	4 " "
Ziemie Odzyskane	3 " "
Poczta i Telegraf	3 " "
Leśnictwo	3 " "
Skarb	2 " "
Oświata	2 " "
Zdrowie	2 " "
Kultura	1 " "

Na czoło wydatków wysuwają się przede wszystkim inwestycje przemysłowe, związane ze zwiększeniem wydobycia węgla (13 miliardów zł). Węgiel bowiem nie tylko zwiększa zdolność produkcyjną fabryk, ale jest walutą, za którą można otrzymać maszyny i urządzenia, unowocześniające przemysł i uwielokrotniające produkcję.

Dalsze pozycje stanowią kwoty przeznaczone na rozwój elektryfikacji kraju, na rozbudowę przemysłu chemicznego. hutnictwa, przemysłu metalowego, lotnictwa. I znów obok inwestycji zwiększających zdolność eksportową, znajdujemy najistotniejsze czynniki w odbudowie kraju i w przebudowie modelu gospodarczego. Na podkreślenie zasługują inwestycje w przemyśle przetwórczym (cukrownictwo, fabryki konserw mięsnych, rybnych).

Blisko 25% sum, przeznaczonych na odbudowę. pochłania Warszawa, z czego na budownictwo mieszkaniowe przewidziano ponad 3 miliardy złotych. Dalsze kwoty idą na uzbrojenie ulic, budownictwo szkolne i społeczne, oraz na komunikację (nowe linie tramwajowe i autobusowe, zakup taboru).

Na odbudowę innych miast w Polsce przeznaczono blisko 21 miliardów zł, z czego na budownictwo mieszkaniowe 13,5 miliarda zł, a na odbudowę zagród wiejskich 6 miliardów.

Największą z kolei pozycję planu inwestycyjnego są wydatki na komunikację. Plan przewiduje budowę i rozbudowę nowych linii kolejowych, dróg i mostów, regulację rzek, zakup taboru. W 1945 r. podróżowano na stopniach, w latach 1946 i 1947 — w zatłoczonych wagonach, w przyszłym roku należy oczekiwać zwiększenia „luksusu kolejowego". W 1945 r. system rozprowadzania towarów opierał się głównie na trakcji konnej lub samochodowej, obecnie kolej i żegluga rzeczna są podstawą ruchu towarowego.

W rolnictwie zwrócono uwagę przede wszystkim na likwidację odłogów: ponad 200 tys. ha nieużytków da w tym roku swe płody.

Uzupełnieniem zwiększających się możliwości produkcyjnych jest rozbudowa urządzeń portowych i morskich. Przybędą nowe węglowce, holowniki, trampy, tankowce, motorowce i parowce, którymi będą szły w świat produkty polskiego robotnika, a przychodzić — maszyny i surowce.

Wzrost produkcji i wydajności pracy w r. 1948

Warszawa (ZAP). Wytwórczość przemysłowa w drugim roku 1948 wykonywania planu trzyletniego nastawiona jest w dalszym ciągu na podniesienie podaży dóbr konsumcyjnych, co pociąga za sobą silny wzrost produkcji dóbr wytwórczych i inwestycyjnych.

Wzrost produkcji poszczególnych gałęzi przemysłu polskiego w r. 1948 obrazuje niżej zamieszczone zestawienie:

Przemysły	Wartość prod. w r. 1947	Planowana wartość prod. w r. 1948	Procentowy stosunek rubryki III do II
	(w zł. wg. wartości z r. 1947)		
I	II	III	IV
Węglowy	1.480,4	1.731,4	117%
Hutniczy	1.779,4	2.192,1	123 ,,
Metalowy	751,7	1.019,1	135 ,,
Paliw płynnych	121,8	125,8	103 ,,
Energetycznych	370,0	423,0	114 ,,
Elektrotechniczny	137,5	247,8	183 ,,
Chemiczny	651,0	815,0	125 ,,
Cukrowniczy	256,2	300,6	117 ,,
Włókienniczy	1.489,0	1.931,9	129 ,,
Skórzany	170,8	181,6	106 ,,
Papierniczy	256,1	289,5	112 ,,
Drzewny	63,8	88,7	139 ,,
Mineralny	211,2	224,1	106 ,,
Spożywczy	187,2	215,1	115 ,,
Fermentacyjny	72,1	93,9	113 ,,
Konserwowy	45,3	63,3	140 ,,
Miejscowy	113,7	113,3	99 ,,

Jedną z najpoważniejszych przyczyn wzrostu produkcji (obok poważnych inwestycji poczynionych w latach 45—47) w roku 1948 jest szerzący się w całym przemyśle ruch współzawodnictwa, który powoduje znaczne podniesienie wydajności pracy. Planowany na rok 1948 wzrost wydajności pracy w poszczególnych przemysłach w porównaniu z rokiem 1947 przedstawia się następująco:

Przemysły	Wartość produkcji w r. 1947 przyp. na rob/godz.	Plan wartości produkcji w r. 1948 przyp na rob/godz.	Procentowy stosunek rubr. III do II
	(w zł. wg. wartości z r. 197)		
I	II	III	IV
Węglowy	25,0	28,56	114 %
Hutniczy	7,73	8,42	109 ,,
Paliw płynnych	3 89	4,40	113,1 ,,

Przemysły	Wartość produkcji w r. 1947 przyp. na rob/godz.	Plan. wartość produkcji w r. 1948 przyp. na rob/godz.	Procentowy stosunek rubr. III do II
	(w zł, wg. wartości z r. 1937		
I	II	III	IV
Energetyki	4,80	5,15	108 „
Metalowy	3,26	3,69	113 „
Elektrotechniczny	5,00	5,50	110 „
Chemiczny	8,25	8,30	101,3 „
Cukrowniczy	3,97	4,53	114,1 „
Włókienniczy	2,69	2,98	110,5 „
Skórzany	4,51	4,74	105,1 „
Papierniczy	4,94	5,52	111,7 „
Drzewny	2,05	2,60	127 „
Fermentacyjny	4,42	6,23	140,9 „

Zaopatrzenie przemysłu na rynku krajowym jak i zagranicznym w roku bieżącym ulegnie dalszemu usprawnieniu, wobec czego import wzrośnie o 40%, a eksport o 50% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Udział węgla w wywozie zmaleje do 55% całości eksportu, natomiast poważne pozycje zajmą takie artykuły, jak cement, szkło, wyroby włókiennicze, metalowe i t. p.

Polska sprowadzać będzie w r. 1948 przede wszystkim rudy, kwas siarkowy i wyroby precyzyjne, jak łożyska kulkowe.

213 proc. produkcji przedwojennej osiągnęły Zakłady H. Cegielski w roku 1947

Poznań (ZAP). Wszystkie fabryki Zakładów H. Cegielski w Poznaniu przeszły wszelkie trudności początkowe i pracują już planowo. Świadczą o tym najlepiej osiągnięcia ubiegłego roku. Wartość produkcji wyniosła w 1947 r. przeszło 3,5 miliarda zł, co stanowi 213% produkcji przedwojennej.

Fabryka Parowozów wykonała 122 parowozy. W roku bieżącym produkcja ich wzrośnie o 25%. Przygotowuje się również produkcję parowozów pośpiesznych typu „Pt 47", które wykonane będą w przyszłym roku.

Fabryka Wagonów wypuściła w 1947 r. 84 wagony, w tym 30 sypialnych. Plan na rok 1948 przewiduje wykonanie 20 wagonów miesięcznie. Zwiększy się zatem produkcja o 215%.

Fabryka Obrabiarek przystąpiła już do seryjnej produkcji obrabiarek. 196 obrabiarek wartości 2,2 miliona zł przedwojennych, opuściło w ubiegłym roku Zakłady. Fabryka Obrabiarek jest w początkowym stadium rozwoju.

Zakłady H. Cegielski planują w bieżącym roku, bez powiększenia załogi, podniesienie produkcji o 30 proc. Wzrost ten uzyska się przez zwiększenie wydajności pracy, współzawodnictwo i przez usprawnienia i wynalazki pracowników.

Plan przemyslu teletechnicznego

Warszawa (ZAP). Przemysł teletechniczny wyprodukuje w 1948 r. aparaty i sprzęt teletechniczny o łącznej wartości 711 milionów zł. Oznacza to wzrost produkcji o 100% w porównaniu z r. 1947.

W ciągu r. 1948 przemysł teletechniczny wykona 34 tys. aparatów telefonicznych, 950 łącznic, 950 prostowników oraz 850 specjalnych urządzeń świetlnej sygnalizacji kolejowej.

Uruchomiona zostanie produkcja kondensatorów, przenośników pierścieniowych itp. Ponadto zakłady przemysłu teletechnicznego przeprowadzą naprawę znacznej ilości wzmacniaków.

Zjednoczenie Przemysłu Teletechnicznego obejmuje 60% wszystkich zakładów teletechnicznych, posiada 6 fabryk produkcyjnych oraz 3 zakłady montażowe. Obecna intensywna rozbudowa tego przemysłu pozwoli na dalszy wzrost ilości fabryk, a tym samym zdolności produkcyjnej. Polski Przemysł Teletechniczny pracuje prawie wyłącznie na surowcach i półfabrykatach produkcji krajowej.

Przewidziany w 1948 r. wzrost produkcji będzie konsekwencją szeregu poważnych, dokonanych w ciągu r. ub. inwestycji, które pochłonęły 309 milionów zł.

Do najpoważniejszych inwestycji należy rozbudowanie fabryki wzmacniaków, fabryki sygnałów kolejowych oraz fabryki łącznic telefonicznych. Pozostałe kredyty wykorzystano na remonty i renowacje maszyn zakładów produkcyjnych oraz na rozpoczęcie prac przy budowie fabryki central automatycznych w Warszawie.

Plan inwestycyjny na rok 1948 zamyka się w granicach 355 milionów zł, z czego na inwestycje budowlane przeznaczono 60%.

Przemysł papierniczy zwiększy wydajność

Warszawa (ZAP). Według orientacyjnych danych Centralnego Zarządu Przemysłu Papierniczego, nieomal we wszystkich zasadniczych działach produkcji fabryki wykonały roczny plan produkcji ze znaczną nadwyżką, przekraczając wysokość produkcji przedwojennej.

W produkcji celulozy plan wykonany został w 104,3%. Produkcja papieru przekroczyła planowaną o 4.500 ton i osiągnęła poziom wyższy niż przed wojną — 204.500 ton. Tektury wyprodukowano 24.300 ton, pudełek dla Pol. Mon. Tytoniowego

— 226.540.000 szt., worków — 63 miliony szt., sznurka papierowego 510 ton (142%), zeszytów ponad 108 milionów sztuk (99%), brulionów ok. 6 milionów szt. (170%) i bibułki papierosowej 550 tys. kartonów (183%). Ogólna wartość produkcji wynosi ok. 264 miliony zł. Według wartości z roku 1937, przetwory stanowią ok. 30—35% ogólnej produkcji.

Plan na rok 1948 przewiduje dalsze zwiększenie produkcji papierniczej w stosunku do r. 1947 we wszystkich działach: w celulozie — o 10%, w produkcji tektury — o 20% i w papierze do wysokości 220 tys. ton, czyli o 10% — przy nie zwiększonym personelu. Ilościowo produkcja na jedną robotniko/godzinę wzrośnie w r. b. o 11% w stosunku do roku 1947, a wartościowo o 13%. Szczególnie doniosłą rolę w rozwoju produkcji winien w roku bież. spełnić rozwijający się również wśród papierników ruch współzawodnictwa pracy, jak również usprawnienia produkcyjne robotników.

Wzrost produkcji narzędzi dla przemysłu oraz dla rolnictwa i rzemiosła

Warszawa (ZAP). W roku 1948 planowana produkcja Państwowego Przemysłu Narzędziowego wynosi 5.480 ton narzędzi wartości 39.805.600 zł, według cen z r. 1937.

Plan na rok 1948 przewiduje więcej, niż dwukrotny wzrost produkcji narzędzi w stosunku do r. 1947, a tak znaczne zwiększenie produkcji narzędzi będzie miało szczególne znaczenie dla przemysłu metalowego i budowlanego, oraz dla rolnictwa i rzemieślniczych warsztatów branży metalowej.

Głownymi fabrykami, produkującymi narzędzia do obróbki metali, drzewa, oraz narzędzia gospodarskie, są zakłady w Poznaniu, Bydgoszczy, Pabianicach, Cieszynie, Wapienicy, Drzewicy i Bielsku.

Plan przemysłu skórzanego w r. 1948

Warszawa (ZAP). Plan produkcji polskiego przemysłu skórzanego na rok 1948 znacznie powiększono w porównaniu z planem na rok 1947.

Plan skupu surowca na rynku krajowym powiększono o 75%. W związku z tym przemysł garbarski winien przerobić 32 tys. ton skór solonych.

Plan produkcji obuwia podwyższono — w porównaniu z planem na r. 1947 — o 19%.

Zwiększenie produkcji przewiduje się również w zakresie pasów pędnych, artykułów technicznych, rękawiczek i innych wyrobów skórzanych.

Kontynuowana będzie w dalszym ciągu rozpoczęta w ostatnich miesiącach 1947 roku akcja skupu skór świńskich na rynku krajowym. Przewidziany jest zakup milona sztuk skór świńskich t. j. ok. 3,5 tys. ton. Ilość ta zapewni przemysłowi garbarskiemu poważny wkład surowca oraz przyczyni się do wydatnego zwiększenia produkcji galanterii skórzanej.

Plan przewiduje na rok 1948 dalsze podniesienie poziomu technicznego fabryk krajowych, dzięki zaopatrzeniu ich w znaczne ilości maszyn i części zamiennych, importowanych z Czechosłowacji. Nastąpi rozszerzenie i modernizacja zakładów .produkcyjnych przemysłu skórzanego; projektowana jest też m. in. budowa wielkiej garbarni chromowej oraz nowoczesnego kombinatu garbarsko-obuwianego.

Najmłodszy przemysł na Dolnym Śląsku

Jelenia Góra (D. Sl.) (ZAP). Na terenie Dolnego Śląska w połowie 1947 roku powstało Zjednoczenie Surowców Mineralnych. Zjednoczenie zasięgiem swym obejmuje obszar całego kraju. Większość kopalni surowców mineralnych na Śląsku unieruchomiły w swoim czasie kartele niemieckie na rzecz zakładów istniejących na zachodzie Rzeszy. Po objęciu przez władze polskie, trzeba było kopalnie odwadniać, a następnie wykonać wiele kosztownych inwestycji, by je uruchomić. Zjednoczenie objęło 15 zniszczonych zakładów, z których w ruchu jest 4, a piąty zostanie wkrótce uruchomiony. Najważniejszym zakładem Zjednoczenia jest kopalnia skalenia w Szczeblowie koło Sobotki. Minerał ten jest niezbędny do produkcji porcelany oraz szkła. Na skaleń jest obecnie zapotrzebowanie w całym świecie. Wkrótce kopalnia będzie całkowicie odbudowana i przystąpi również do eksportu.

W Sobotce funkcjonuje kopalnia magnezytu, minerału używanego do fabrykacji linoleum. Produkcja magnezytu dochodzi do 1.800 ton miesięcznie. W Rędzinach (pow. kamieniogórski) pracują zakłady marmurowo-dolomitowe. Produkują one kamień łamany, grys i mączkę. Grys idzie na sztuczne kamienie (terazzo), mączka służy jako domieszka do wyrobu szkła. Produkcja miesięczna dochodzi do 15.000 ton.

W Nowym Lądzie gipsownie produkują gips sztukatorski, modelarski i dentystyczny. Ich roczna produkcja dochodzi do 12.000 ton. Przygotowuje się obecnie uruchomienie kilku kopalń glinek białych w powiecie bolesławickim i lwóweckim. Surowiec ten służy do wyrobu fajansu i naczyń kamionkowych. Do Zjednoczenia należą również kopalnie glinki czerwonej.

Jednym z najważniejszych zadań Zjednoczenia jest znalezienie złóż kaolinu koniecznego do wyrobu porcelany. Fabryki porcelany sprowadzają obecnie kaolin z Czechosłowacji. Dotychczasowe wyniki badań pozwalają przypuszczać, że w powiecie świdnickim znajdują się wielkie złoża.

3,4 miliona ton węgla w ciągu 15 dni

Katowice (ZAP). Dwie pierwsze dekady stycznia 1948 r. liczyły tylko 15 dni roboczych. W okresie tym górnicy wydobyli 3.430.315 ton węgla, przekraczając w ten sposób plan produkcyjny o 8%.

Najlepszy wynik osiągnęło przodujące nadal Rudzkie Zjednoczenie Przemysłu Węglowego, które wykonało plan w 111,5%, wydobywając we wspomnianym okresie czasu ponad 418 tys. ton. Jeśli chodzi o przeciętną dzienną wydajność pracy, obliczaną w kilogramach wydobytego węgla na 1 robotnika, to dla całego przemysłu węglowego wyniosła 1.141 kg, natomiast w przodującym pod względem wydajności Zjednoczeniu Chorzowskim — 1.353 kg.

Eksport 24 milionów ton węgla i koksu w 1948 r.

Katowice (ZAP). Eksport węgla i koksu w roku 1948 ulec ma zwiększeniu o blisko 5 milionów ton i osiągnąć poziom 24 milionów ton. Wzrost eksportu polskiego węgla posiadać będzie duże znaczenie dla szeregu krajów europejskich, których gospodarka odczuwa dotkliwy brak węgla. Zwiększenie wywozu węgla umożliwione jest zarówno stale rosnącym wydobyciem polskich kopalń, jak i poprawą stanu transportu oraz postępami odbudowy i wzrostem możliwości przeładunkowych polskich portów.

Zwiększenie produkcji węgla brunatnego

Katowice (ZAP). Możliwości produkcyjne w odniesieniu do węgla brunatnego nie były dotąd całkowicie wykorzystane ze względu na poważne zniszczenia urządzeń i zalanie kopalń. Zapasy węgla brunatnego, posiadane na Dolnym Śląsku i Ziemi Lubuskiej, będą eksploatowane w coraz większym stopniu, przy czym wydobywany węgiel brunatny przeznaczany będzie głównie na przeróbkę chemiczną, celem produkowania półkoksu, gazów, olejów pędnych, smarów i parafiny.

Wydobycie węgla brunatnego z 9 kopalń, położonych na Dolnym Śląsku i Ziemi Lubuskiej, wynieść ma w 1948 r. 4,2 miliona ton.

Produkcja kamieniołomów dolnośląskich

Świdnica (ZAP). Kamieniołomy Dolnego Śląska wykonały plan produkcji na rok 1947 w 112%, co do wartości, a w 105% co do ilości. Ogólna produkcja kamienia wyniosła 899.000 ton, wartości przedwojennych 11 milionów złotych. Zjednoczenie kamieniołomów Dolnego Śląska jest jedynym w Polsce producentem bazaltu i wysokowartościowego granitu.

Polska produkuje meble stalowe

Warszawa (ZAP). W ogólnym planie przemysłu metalowego przewiduje się znaczne zwiększenie produkcji mebli stalowych i okuć budowlanych.

Ogółem przemysł metalowy wykona w r. 1948-ym 6.680 ton różnego rodzaju mebli stalowych i okuć budowlanych.

Fabryki tłuszczów na polskim wybrzeżu

Gdańsk (ZAP). Dwie fabryki: „Union" w Gdyni i „Amada" w Gdańsku, oraz dwie mniejsze: „Oleo" (w Gdańsku) i „Żuławy" koło Gdańska, tworzą zespół Portowych Zakładów Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego, będącego pod Zarządem Państwowym.

W kwietniu 1945 r. wszystkie zakłady były, w mniejszym lub większym stopniu zdewastowane, budynki popalone. Obecnie stan produkcji odbudowanych fabryk przedstawia się następująco:

„Amada" — rafineria olejów, rafinuje 15 tys. ton oleju, t. j. ok. 50 ton dziennie;
— utwardzalnia tłuszczów jadalnych — 2 tys. ton rocznie;

„Union" — tłocznia olejów — 45 tys. ton nasion rocznie;
— rafineria — 5 tys. ton rocznie;

„Oleo" — ekstrakcja olejów — 6 tys. ton nasion rocznie;
— rafineria — 4 tys. ton rocznie;

„Żuławy" — ekstrakcja — 4 tys. ton nasion rocznie.

Produkcja wszystkich tych zakładów stanowi 75% produkcji krajowej.

Rejestracja przedsiębiorstw przemysłowych

Wrocław (ZAP). Do 20 grudnia 1947 r. we Wrocławiu dokonało rejestracji 1.075 przedsiębiorstw przemysłowych. Podział zarejestrowanych przedsiębiorstw według branż jest następujący: przedsiębiorstw młynarskich 674, fermentacyjnych 118, spożywczych 49, budowlanych 72, chemicznych 59, metalowych i elektrotechnicznych 22, drzewnych 18, papierniczych 17, konfekcyjnych 17, włókienniczych 7 i różnych 22.

ROLNICTWO

Nawozy sztuczne dla rolnictwa

Warszawa (ZAP). Globalna ilość nawozów sztucznych, preliminowanych przez rząd na sezon wiosenny 1948 — głównie z dostaw krajowych, wynosi 438.538 ton. Z preliminowanej ilości ponad 261 tys. ton przypada do rozprowadzenia wśród rolników, 58 tys. ton dla majątków państwowych, dla zakładów naukowych i doświadczalnych 5,5 tys. ton, oraz znaczne ilości dla plantatorów kontraktowych.

Ceny nawozów sztucznych, ustalone na okres wiosenny 1948, w stosunku do ceny żyta, znacznie korzystniej przedstawiają

się, niż przed wojną. Np. 100 kg azotniaku 20,5% kosztowało w 1939 r. — 160 kg żyta, obecnie — 45 kg; 100 kg superfosfatu 16% kosztowało przed wojną 60 kg żyta, obecnie — 25 kg, 100 kg soli potasowej 20% kosztowało 48 kg żyta, obecnie — 30 kg.

Obecne ceny nawozów sztucznych w stosunku do przedwojennych kształtują się dwukrotnie korzystniej.

Przyrost ilości bydła na Śląsku Opolskim

Opole (ZAP). W ciągu roku 1947 stan bydła rogatego na Śląsku Opolskim wzrósł o 50%. Na dzień 1 stycznia 1947 r. było na Opolszczyźnie 78.576 krów i wołów oraz 29.882 cieląt i jałówek, czyli razem 108.458 sztuk bydła. Z tego ok. 48 tys. krów i wołów stanowiło własność zweryfikowanych Opolan, reszta zaś należała do repatriantów i przesiedleńców. Obecnie stan bydła wynosi 154.683 sztuki. Tylko w ciągu ostatniego kwartału 1947 r. przybyło na Śląsku Opolskim ponad 15 tys. sztuk bydła. Poprawa jest znaczna, choć nie osiągnięto jeszcze stanu przedwojennego.

Polski eksport rolniczo-spożywczy w r. 1948

Warszawa (ZAP). W ogólnym planie polskiego eksportu na rok 1948 przewiduje się również wywóz artykułów z grupy towarów rolniczo-spożywczych. Projektowany eksport w tym dziale oszacowany jest orientacyjnie na sumę 60 milionów dolarów, według bieżących cen światowych.

Z produktów rolniczo spożywczych, zaplanowanych do wywozu zagranicę, wymienić należy przede wszystkim cukier, którego plan produkcyjny znacznie przekroczono podczas ostatniej kampanii.

Z wyrobów pochodnych cukru, projektuje się wywóz cukierków i miodu sztucznego, na które istnieje duże zapotrzebowanie zagranicy.

Następną pozycję planowanego eksportu stanowią ziemniaki sadzeniaki. Na tym odcinku Polska wznawia przedwojenne tradycje eksportowe, w ścisłej jednak zależności od pokrycia potrzeb rynku wewnętrznego. Polska wyeksportuje w r. 1948 pewne ilości warzyw, przetworów warzywnych oraz owocowych. Osobną pozycję stanowią grzyby i jagody.

W dziale produktów zwierzęcych Polska będzie kontynuować zapoczątkowany w ubiegłym roku eksport drobiu bitego i jaj. Przewiduje się także wysyłkę niedużej ilości bekonów i innych przetworów mięsnych, jak również artykułów ubocznych (pierze, puch). Poza tym Polska będzie kontynuować wywóz ryb, ich przetworów oraz dziczyzny.

Wykonanie planu zależeć będzie od rozmiarów podaży poszczególnych produktów na rynek wewnętrzny, następnie od realizacji przewidywanego importu artykułów żywnościowych, głównie tłuszczów i zboża.

OSADNICTWO I SPRAWY KULTURALNE

Pomorze Szczecińskie ma tylko 4% starców

Szczecin (ZAP). Na teren województwa szczecińskiego przybywali prawie wyłącznie ludzie młodzi. W pierwszym okresie po wojnie mało widziało się dzieci i starców. Z biegiem czasu jednak, wraz z normalizacją życia, następowało zakładanie rodzin, sprowadzanie krewnych z innych części kraju.

Charakterystycznym był np. w 1946 r. fakt, że ilość mężczyzn przewyższała ilość kobiet o 150.000. Obecnie cyfra ta znacznie spadła, niemniej jednak mężczyźni są w dalszym ciągu w większości.

Młodzieńczość Pomorza Szczecińskiego objawia się w małej ilości starców. Mianowicie ludności obojga płci w wieku ponad 69 lat jest zaledwie 4 procent.

Muzea na Ziemiach Odzyskanych

Gliwice (ZAP). Dużo trudu kosztowało ocalenie i zmontowanie muzeów na Ziemiach Zachodnich. Niemcy wiele zabytków wywieźli i ukryli, pragnąc je raczej zniszczyć, niż oddać w ręce polskie. Część ich udało się odzyskać i ocalić, wzbogacając uszczuplony przez wojnę majątek kulturalny. Specjalnie wartościowymi może się poszczycić muzeum w Gliwicach i Bytomiu. W Muzeum Miejskim w Gliwicach na szczególną uwagę zasługuje galeria obrazów, zawierająca dzieła tak wybitnych malarzy światowych, jak np. Rigaud, Claude Lorrain (Francja), Morales (Hiszpania), Holbein (Niemcy), Van Huysum, Snyders (Holandia) i inni. W dziale przemysłu artystycznego zwraca uwagę kolekcja mebli śląskich zabytkowych z wieku XVI — XVII — XVIII i XIX. Również i ceramika z dawnych fabryk, jak np. Raciborz, Glinica, Pruszków, Tułowice, Bolesławiec — zachwyca oczy barwnością wzorów i różnorodnością kształtów. Muzeum Śląskie w Bytomiu urządza prócz stałej wystawy zabytków, także okresowe wystawy, obrazujące rozwój pewnych procesów na Śląsku. Ostatnio np. otwarto wystawę etnograficzną, przedstawiającą budownictwo drewniane, meble ludowe i sprzęt ludowy domowy. Ponadto Muzeum posiada najlepszą na zachodzie Polski galerię malarstwa polskiego z wieku XIX i XX, dobrą wystawę sztuki kościelnej, wystawę prehistoryczną, pamiątek powstań śląskich i plebiscytu, a także zbiory przyrodnicze.

MISCELLANEA

Odbudowa Szczecina w r. 1947

Szczecin (ZAP). Szczecińska Dyrekcja Odbudowy wydała w roku ubiegłym na akcję odbudowy miasta 171 milionów złotych

Najpoważniejsze kredyty zostały przeznaczone na budownictwo mieszkaniowe.

Przeprowadzono również remont 20 budynków szkolnych, umożliwiając w ten sposób uczęszczanie do szkół wszystkim dzieciom.

W związku z wielką akcją odbudowy Szczecina w r. 1948, do samych prac budowlanych potrzeba będzie 4.400 ludzi.

Prasłowiański grób w Wałczu

Wałcz (ZAP). Na terenie państwowego majątku w Gędku, gm. Róża, pow. Wałcz — podczas karczowania lasku natrafiono na kamienną płytę długości 160 cm, szerokości 80 cm, grubości 10 cm. Po usunięciu kamienia okazało się, że jest to prasłowiański grób, w którym było 6 glinianych urn, napełnionych spalonymi ludzkimi prochami. Trzy z nich były uszkodzone, a 3 zachowały się w dobrym stanie.

Bliższe badania tego odkrycia wykazały, że prawdopodobnie jest to t. zw. skrzynkowy grób prasłowiański z okresu kamiennego. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, w pobliskiej okolicy znajduje się więcej podobnych śladów prehistorycznych, a zarazem słowiańszczyzny.

Plon Targów Gdańskich

Gdańsk (ZAP). Wojewoda Gdański podał cyfry obrotów handlowych Międzynarodowych Targów Gdańskich: Na Wybrzeżu zawarto umów handlowych na sumę 700 tys. dolarów. do zakończenia w Warszawie odłożono umowy na ogólną sumę dwa miliony 200 tysięcy dolarów. P. C. H. zawarła z Ameryką Północną umowę na dostarczenie do Polski skór na rękawiczki na pół miliona dolarów, oraz z firmą węgierską — na wino dla statków za 60 tys. dolarów. Centrala Rybna sfinalizowała umowę amerykańskiej armii okupacyjnej na dostawę 750 ton filetów mrożonych, po 45 dolarów za 100 kg. Firma „Varimeks" zamówiła wyroby wiklinowe i ludowe wyroby drzewne z U. S. A. za milion dolarów, zaś firma „Transaktor" otrzymała zamówienie na przerobienie w Polsce 10 tys. ton nasion oleistych dla Ameryki.

Szkoły w Gdyni i teatry

Gdynia (ZAP). Osiągnięcia Zarządu Miejskiego w Gdyni w roku ubiegłym cyfrowo przedstawiają się m. in. następująco:

Szkoły: wybudowano 3 nowe szkoły, wyremontowano 20 szkół. Ilość dzieci uczęszczających do szkoły zwiększyła się o 2.000. Wyremontowano 3.200 ławek i stołów, zakupiono nowych 600 sztuk.

Teatr wystawił w ciągu roku 6 sztuk, które obejrzało 76.000 widzów. W kinach sprzedano 539 tys. biletów.

Nowy regulamin egzaminu dojrzałości

Warszawa (ZAP). Z dniem 1 lutego wszedł w życie nowy regulamin egzaminu dojrzałości dla dorosłych (eksternistów lub uczęszczających do szkół).

Na wydziale humanistycznych średnich szkół państwowych egzamin pisemny obejmuje: język polski i język obcy, nowożytny lub łaciński (do wyboru); egzamin ustny: język polski, język obcy nowożytny lub łaciński, historię, propedeutykę filozofii, propedeutykę nauk społeczno-gospodarczych, naukę o Polsce współczesnej i świecie współczesnym.

Na wydziale matematyczno-przyrodniczym egzamin pisemny obejmuje: język polski i matematykę; egzamin ustny: język polski, matematykę, biologię, fizykę lub chemię, propedeutykę nauk społeczno-gospodarczych, naukę o Polsce i świecie współczesnym.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu ustnego jest uzyskanie przynajmniej dostatecznej oceny z każdego przedmiotu, wchodzącego w skład egzaminu pisemnego.

Aby ułatwić egzaminy dojrzałości dorosłym, którzy oprócz nauki muszą się zajmować pracą zarobkową, wprowadzone zostają również dla samouków egzaminy częściowe z grup przedmiotów, wzgl. z poszczególnych przedmiotów. Kolejność i ilość zdawanych przedmiotów w czasie sesji egzaminacyjnej zależy od wyboru i decyzji kandydata. Egzamin ze wszystkich grup przedmiotów winien jednak odbyć się w okresie nie dłuższym, niż 6 lat.

802-48